

ВПЛИВ ДЕМОГРАФІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ЗАЙНЯТІСТЬ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Мхитарян К. Г., здобувач вищої освіти групи МЕН 5/1

Науковий керівник - Зінгаєва Н.Є., асистент

Миколаївський національний аграрний університет

Демографічний чинник є одним з визначальних для забезпечення стабільного й безпечного розвитку держави, а проблеми оптимального демографічного розвитку слід розглядати як першочергові інтереси держави, як фактор і водночас як результат її функціонування. Сучасна демографічна ситуація характеризується збереженням тенденції скорочення чисельності населення, його економічно активної частини і питомої ваги зайнятості населення [1, с. 31].

Дослідженню демографічної ситуації, трудових ресурсів та міграційних процесів присвячено багато наукових праць вітчизняних вчених, таких як: С. Біляцький, В. Володько, А. Хахлюк, О. Богуцький, В. Герасименко, М. Романюк, С. Вовканич, І. Голубєва та ін.

Роль демографічного стану України як основи суспільного виробництва полягає в тому, що воно виступає споживачем матеріальних благ і тим самим зумовлює розвиток насамперед галузей, які орієнтуються у своєму розміщенні на споживача. Народонаселення є природною основою формування трудових ресурсів, найголовнішого елемента продуктивних сил, які відіграють вирішальну роль як фактор розміщення трудовітких галузей господарства.

Важливий вплив на реалізацію трудового потенціалу має статевовікова структура населення, оскільки від співвідношення вікових груп залежить і якість трудового потенціалу, і структура виробництва. Урахування впливу

цього чинника на зайнятість населення є важливим на практиці, адже він є основною умовою збалансованого поєднання робочої сили і робочих місць.

За даними статистики середньомісячна кількість економічно активного населення в Україні віком 15-70 років у 2017 році становила 18,1 млн. осіб, з них 17,4 млн. осіб (96,1%) були у працездатному віці. Із зазначеної кількості громадян віком 15-70 років 16,4 млн. осіб, або 90,8%, були зайняті економічною діяльністю, а решта – 1,7 млн. осіб, відповідно до методології Міжнародної організації праці (МОП), класифікувалися як безробітні. Рівень економічної активності населення віком 15-70 років становив у 2017 році 62,3%, у працездатному віці – 71,5% [2].

Реалізація затвердженої у 2015 році Комплексної програми активізації національної демографічної політики до 2025 р. повинна стати визначальним пріоритетом діяльності органів виконавчої й законодавчої влади як у центрі, так і на місцях. Особливо важливим повинне стати підвищення рівня наукових досліджень по актуальних проблемах демографічної політики, їхнє кваліфіковане забезпечення. Демографічні показники є визначальним фактором кількісного складу трудових ресурсів. Їх первинною основою є реальна чисельність населення. Зміни чисельності жорстко пов'язані з демографічною ситуацією в країні: динамікою різних статевовікових змін, рівнями народжуваності й смертності, кількістю шлюбів, що укладаються, і розлучень, складом родин, середньою кількістю дітей у родині тощо.

Відтворення трудових ресурсів зумовлюється відтворенням усього населення, однак ці процеси не є тотожними з наступних причин: зміна народжуваності позначається на чисельності трудових ресурсів тільки після того, як діти досягнуть працездатного віку; вибуття людей із працездатного віку (досягнення пенсійного віку) впливає тільки на чисельність трудових ресурсів. Значна інертність відтворення трудових ресурсів не дозволяє сподіватися на швидке подолання негативних тенденцій у цій сфері та потребує застосування комплексних підходів на загальнодержавному рівні.

Зазначені тенденції на сучасному етапі проявляються у звуженні демографічної бази відтворення трудового потенціалу через зниження народжуваності, збільшення смертності, скорочення середньої очікуваної тривалості життя, погіршення статевовікової структури, загальне старіння населення, розширення масштабів депопуляції [3, с. 116].

Поряд зі створенням необхідних економічних умов зусилля повинні бути сконцентровані на включенні демографічних пріоритетів у духовну сферу суспільства. Так, проблему популяризації здорового способу життя, трансформації відповідних культурних наставлянь необхідно поставити в ранг державної політики [4, с. 37-38].

Головними складовими трудових ресурсів виступають фізичні параметри відтворення населення, а саме демографічний вимір. Стратегічне значення демографічного фактора має непересічне значення для майбутнього розвитку держави. Тому у практику державного управління необхідно запровадити принципи орієнтації розвитку регіону, передусім на інтереси населення та сім'ї, на забезпечення умов їх всебічного розвитку і реалізації. Центральну роль у цьому мають відігравати: подолання бідності, запобігання розвиткові хронічної та успадкованої бідності на основі зростання доходів та рівня життя всього населення; глибоке реформування сфери праці, оскільки саме тут формуються провідні важелі репродуктивних і міграційних настанов, вітальної поведінки, здорового способу життя; забезпечення ефективної зайнятості, яка має стати надійною гарантією належного рівня життя не тільки для самого працюючого, а і для його утриманців.

Список використаних джерел

1. Ілляк Ф. Демографічна ситуація в Україні / Ф. Ілляк // Україна. – 2001. – № 9. – С. 31–32.
2. Служба статистики України [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт / Служба статистики України. – К. : Служба статистики, 1919. – Веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Лавриненко С.І. Сучасний стан та перспективи розвитку трудових ресурсів України / С.І. Лавриненко // Стратегічні пріоритети. – 2009. – No 1(10). – С. 115–127.

4. Сергієнко О. Людські ресурси України. Демографічна криза та демографічна політика / О. Сергієнко // Україна: аспекти праці. – 2002. – No 5. – С. 37–41.